Maahanmuuttovirasto
Migrationsverket
Finnish Immigration Service

Lausunto

26.02.2020

MIG-203368
00.03.00
MIGDno-2020-302

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

Lausuntopyyntönne 21.2.2020, Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi henkilötietojen käsittelystä ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi HE 18/2019 vp

MAAHANMUUTTOVIRASTON LAUSUNTO LUONNOKSEEN HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE LAIKSI HENKILÖTIETOJEN KÄSITTELYSTÄ MAAHANMUUTTOHALLINNOSSA JA ERÄIKSI SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI

Maahanmuuttovirasto kiittää kuulemismahdollisuudesta. Hallituksen esitykseen 18/2019 vp henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnosta esitettävät eräiden pykälien uudelleen muotoilut ovat Maahanmuuttoviraston näkemyksen mukaan yleisellä tasolla tyydyttäviä. Maahanmuuttovirasto haluaa kuitenkin nostaa esille joitakin näkemyksiään.

Asioiden keskittäminen ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmään ja viisumitietojärjestelmään

Hallituksen esityksessä 18/2019 vp ehdotetusta poiketen maahanmuuttohallinnon henkilötietolain 3 ja 5 §:ssä säädettäisiin tietojen tallentamisesta ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmään ja kansalliseen viisumitietojärjestelmään. Maahanmuuttohallinnon henkilötietolakia sovellettaisiin aina ja vain silloin, kun tietoja käsiteltäisiin edellä mainituissa tietojärjestelmissä.

Toistaiseksi lain ehdotetulla soveltamisalalla henkilötietoja käsitellään paitsi ulkomaalaisasioiden tietojärjestelmässä ja kansallisessa viisumitietojärjestelmässä, myös esimerkiksi osin vastaanottokeskusten omissa asiakasrekistereissä sekä säilöönottoyksikön vierailijarekisterissä. Tavoitteena on henkilötietojen käsittelyn keskittäminen ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmään niin, että erillisten sähköisten rekisterien käyttö ei olisi enää tarpeellista. Tämä edellyttää kuitenkin järjestelmäkehitystä, johon ei vielä ole osoitettu määrärahoja. On niin muodoin epätodennäköistä, että muutokseen päästäisiin ehdotetun siirtymäajan puitteissa. Maahanmuuttovirasto katsoo, että aiemmin esitetyllä tavalla myös näihin erillisiin rekistereihin sovellettaisiin esitettyä maahanmuuttohallinnon henkilötietolakia sen soveltamisalan puitteissa ja että tavoitetilaan pyritään niin pian kuin mahdollista, edellyttäen kuitenkin, että Maahanmuuttovirastolle osoitetaan tarvittavat määrärahat.

Käsiteltävät erityiset henkilötiedot

Esitetyn lain 8 §:ssä on muutoin kuin kohdassa 5 rajattu erityisten henkilötietojen käsittely pois lain 1 § 1 momentin 2 kohdassa säädetyissä

www.migri.fi

PL 10
00086 Maahanmuuttovirasto
puh. 0295 430 431
faksi 0295 411 720

PB 10
00086 Migrationsverket
tfn 0295 430 431
fax 0295 411 720

PO Box 10
FI-00086 Maahanmuuttovirasto
tel. +358 295 430 431
fax +358 295 411 720

tarkoituksissa. Yleisen tietosuoja-asetuksen mukaan myös henkilötietojen katselu on henkilötietojoen käsittelyä. Erityisiä henkilötietoja on muun muassa turvapaikka-asioissa, joiden tietoja olisi esitetyn lain 4 § 1 momentin 1 kohdan mukaisesti oikeus käsitellä myös kohdassa 2 säädetyissä tarkoituksissa. Esimerkiksi turvapaikka-asian käsittely perustuu suurelta osin hakijan itsensä vapaasti kertomaan kertomukseen. Erityisten henkilötietojen erottelu teknisesti esimerkiksi turvapaikkapuhuttelupöytäkirjasta tai turvapaikkapäätöksestä ei ole mahdollista vaarantamatta turvapaikkaprosessia ja asiakkaan oikeusturvaa.

Tietosuoja-asetuksen 25 artiklan mukaan tietoja suojattaessa on otettava huomioon paitsi käytettävissä olevalla tekniikka myös toteuttamiskustannukset, käsittelyn luonne, laajuus, asiayhteys ja tarkoitukset, sekä käsittelyn aiheuttamat todennäköisyydeltään ja vakavuudeltaan vaihtelevat riskit rekisteröidyn oikeuksille ja vapauksille. Maahanmuuttovirasto katsoo, ottaen huomioon sen, että kaikilla henkilötietojen käsittelijöillä, jotka käsittelevät tietoja kohdassa 2 säädetyissä tarkoituksissa, toisin sanoen kansalaisuusasioissa, on salassapitovelvollisuus, ja että aineellinen oikeus rajoittaa sitä, mitä tietoja tosiasiallisesti käytetään päätösten perusteena, myös kohdassa 2 säädetyissä tarkoituksissa tulisi voida käsitellä erityisiä henkilötietoja.

Erityisten henkilötietojen käsittely voi olla välttämätöntä myös arvioitaessa kansalaisuuslain 6 § mukaisesti hakijan luotettavasti selvitettyä henkilöllisyyttä tai 13 § 3 momentin mukaista kansalaistamisen estettä. Maahanmuuttovirasto katsoo, että rajaamalla erityisten henkilötietojen käsittelyoikeutta esitetyllä tavalla vaarannettaisiin kansalaisuusasioiden käsittely ja päätöksenteko.

Tiedonsaantioikeudet

Maahanmuuttovirasto katsoo, että soveltamisen selkeyden vuoksi tiedonsaantioikeudet tulisi keskittää esitettyyn lakiin henkilötietojen maahanmuuttohallinnossa myös poliisin osalta.

Ylijohtaja Jaana Vuorio

Johtava asiantuntija Katariina Lehtola

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Maahanmuuttovirasto 26.02.2020 klo 16:02. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu eduskunnan hallintovaliokunta, HaV@eduskunta.fi

Tiedoksi

apulaispäällikkö
kansalaisuusyksikön johtaja
maahanmuuttoyksikön johtaja
oikeus- ja maatietoyksikön johtaja
tietohallintojohtaja
turvapaikkayksikön johtaja
vastaanottoyksikön johtaja